

ضَرَبَ لَكُمْ مَثَلًا مِّنْ أَنْفُسِكُمْ هَلْ لَكُمْ مِّنْ مَا
 مَلَكَتْ أَيْمَانُكُمْ مِّنْ شُرَكَاءَ فِي مَا رَزَقْنَاكُمْ فَأَنْتُمْ
 فِيهِ سَوَاءٌ تَخَافُونَهُمْ كَخِيفَتِكُمْ أَنْفُسَكُمْ كَذَلِكَ
 نُفَصِّلُ الْآيَاتِ لِقَوْمٍ يَعْقِلُونَ (28) بَلِ اتَّبَعَ الَّذِينَ
 ظَلَمُوا أَهْوَاءَهُمْ بِغَيْرِ عِلْمٍ فَمَنْ يَهْدِي مَنْ أَضَلَّ اللَّهُ
 وَ مَا لَهُمْ مِنْ نَاصِرِينَ (29) فَأَقِمَّ وَجْهَكَ لِلدِّينِ
 حَنِيفًا فِطْرَةَ اللَّهِ الَّتِي فَطَرَ النَّاسَ عَلَيْهَا لَا تَبْدِيلَ
 لِخَلْقِ اللَّهِ ذَلِكَ الدِّينُ الْقَيِّمُ وَ لَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا
 يَعْلَمُونَ (30) مُنِيبِينَ إِلَيْهِ وَ اتَّقُوهُ وَ أَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَ
 لَا تَكُونُوا مِنَ الْمُشْرِكِينَ (31) مِنَ الَّذِينَ فَرَّقُوا
 دِينَهُمْ وَ كَانُوا شِيعًا كُلُّ حِزْبٍ بِمَا لَدَيْهِمْ فَرِحُونَ
 (32) وَ إِذَا مَسَّ النَّاسَ ضُرٌّ دَعَوْا رَبَّهُمْ مُنِيبِينَ إِلَيْهِ

ثُمَّ إِذَا أَذَاقَهُمْ مِنْهُ رَحْمَةً إِذَا فَرِيقٌ مِنْهُمْ بِرَبِّهِمْ
 يُشْرِكُونَ (33) لِيَكْفُرُوا بِمَا آتَيْنَاهُمْ فَتَمَتَّعُوا فَسَوْفَ
 تَعْلَمُونَ (34) أَمْ أَنْزَلْنَا عَلَيْهِمْ سُلْطَانًا فَهُوَ يَتَكَلَّمُ
 بِمَا كَانُوا بِهِ يُشْرِكُونَ (35) وَإِذَا أَذَقْنَا النَّاسَ رَحْمَةً
 فَرِحُوا بِهَا وَإِنْ تُصِيبُهُمْ سَيِّئَةٌ بِمَا قَدَّمَتْ أَيْدِيهِمْ
 إِذَا هُمْ يَقْنَطُونَ (36) أَوْ لَمْ يَرَوْا أَنَّ اللَّهَ يَبْسُطُ
 الرِّزْقَ لِمَنْ يَشَاءُ وَيَقْدِرُ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِقَوْمٍ
 يُؤْمِنُونَ (37) فَآتِ ذَا الْقُرْبَىٰ حَقَّهُ وَالْمِسْكِينَ وَ
 ابْنَ السَّبِيلِ ذَلِكَ خَيْرٌ لِلَّذِينَ يُرِيدُونَ وَجْهَ اللَّهِ وَ
 أُولَٰئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ (38) وَمَا آتَيْتُم مِّن رَّبًّا لِّرَبُّو
 فِي أَمْوَالِ النَّاسِ فَلَا يَرُبُّو عِنْدَ اللَّهِ وَمَا آتَيْتُم مِّنْ
 زَكَاةٍ تُرِيدُونَ وَجْهَ اللَّهِ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الْمُضْعِفُونَ

~~~~~
 (39) اللَّهُ الَّذِي خَلَقَكُمْ ثُمَّ رَزَقَكُمْ ثُمَّ يُمِيتُكُمْ ثُمَّ

يُخَيِّبُكُمْ هَلْ مِنْ شُرَكَائِكُمْ مَنْ يَفْعَلُ مِنْ ذَلِكَ مِنْ

شَيْءٍ سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى عَمَّا يُشْرِكُونَ (40)

He does propound to you a similitude from yourselves: do ye have partners among those whom your right hands possess, to share as equals in the wealth We have bestowed on you? Do ye fear them as ye fear each other? Thus do we explain the signs in detail to a people that understand. Nay, the wrong-doers (merely) follow their own desires being devoid of knowledge. But who will guide those whom Allah leaves astray? To them there will be no helpers. So set thou thy face truly to the religion being upright, the nature in which Allah has made mankind: no change (there is) in the work (wrought) by Allah: that is the true religion: but most among mankind know. Turn ye in repentance to Him, and fear Him: establish regular prayers, and be not ye among those who join gods with Allah, - Those who split up their religion, and become (mere) sects, - each party rejoicing in that which is with itself! When trouble touches men, they cry to their Lord, turning back to Him in repentance: but when He gives them a taste of Mercy as from Himself, behold, some of them pay part-worship to other god's besides their Lord, - (As if) to show their ingratitude for the (favours) We have bestowed on them! Then enjoy (your brief day); but soon will ye know (your folly). Or have We sent down authority to them, which speaks to them the things to which they pay part-worship? When We give men a taste of Mercy, they exult thereat: and when some evil

afflicts them because of what their (own) hands have sent forth, behold, they are in despair! See they not that Allah enlarges the provision and restricts it, to whomsoever He pleases? Verily in that are signs for those who believe. So give what is due to kindred, the needy, and the wayfarer, that is best for those who seek the countenance, of Allah, and it is they who will prosper. That which ye give in usury for increase through the property of (other) people, will have no increase with Allah: but that which you give for charity, seeking the countenance of Allah, (will increase): it is these who will get a recompense multiplied. It is Allah Who has created you: further, He has provided for your sustenance; then He will cause you to die; and again He will give you life. Are there any of your (false) partners who can do any single one of these things? Glory to Him! and high is He above the partners they attribute (to Him)!

وہ تمہیں خود تمہاری اپنی ہی ذات سے ایک مثال دیتا ہے۔ کیا تمہارے اُن
 غلاموں میں سے جو تمہاری ملکیت میں ہیں کچھ غلام ایسے بھی ہیں جو ہمارے
 دیے ہوئے مال و دولت میں تمہارے ساتھ برابر کے شریک ہوں اور تم اُن سے
 اُس طرح ڈرتے ہو جس طرح آپس میں اپنے ہمسروں سے ڈرتے ہو۔ اس
 طرح ہم آیات کھول کر پیش کرتے ہیں اُن لوگوں کے لیے جو عقل سے کام لیتے
 ہیں۔ مگر یہ ظالم بے سمجھے بوجھے اپنے تخیلات کے پیچھے چل پڑے ہیں اب کون
 اُس شخص کو راستہ دکھا سکتا ہے جسے اللہ نے بھٹکا دیا ہو؟ ایسے لوگوں کا تو کوئی مدد

گار نہیں ہو سکتا۔ پس (اے نبیؐ، اور نبیؑ کے پیروؤں) یک سو ہو کر اپنا رخ اس
 دین کی سمت میں جمادو، قائم ہو جاؤ اس فطرت پر جس پر اللہ تعالیٰ نے انسانوں کو
 پیدا کیا ہے، اللہ کی بنائی ہوئی ساخت بدلی نہیں جاسکتی، یہی بالکل راست اور
 درست دین ہے، مگر اکثر لوگ جانتے نہیں ہیں۔ (قائم ہو جاؤ اس بات پر) اللہ
 کی طرف رجوع کرتے ہوئے، اور ڈرو اس سے، اور نماز قائم کرو، اور نہ ہو جاؤ
 اُن مشرکین میں سے جنہوں نے اپنا اپنا دین الگ بنالیا ہے اور گروہوں میں بٹ
 گئے ہیں، ہر ایک گروہ کے پاس جو کچھ ہے اسی میں وہ مگن ہے۔ لوگوں کا حال یہ
 ہے کہ جب انہیں کوئی تکلیف پہنچتی ہے تو اپنے رب کی طرف رجوع کر کے اُسے
 پکارتے ہیں، پھر جب وہ کچھ اپنی رحمت کا ذائقہ انہیں چکھادیتا ہے تو یکایک ان
 میں سے کچھ لوگ شرک کرنے لگتے ہیں تاکہ ہمارے کیے ہوئے احسان کی
 ناشکری کریں۔ اچھا، مزے کر لو، عن قریب تمہیں معلوم ہو جائے گا۔ کیا ہم
 نے کوئی سند اور دلیل ان پر نازل کی ہے جو شہادت دیتی ہو اس شرک کی
 صداقت پر جو یہ کر رہے ہیں؟ جب ہم لوگوں کو رحمت کا ذائقہ چکھاتے ہیں تو وہ
 اس پر پھول جاتے ہیں۔ اور جب ان کے اپنے کیے کر تو توں سے ان پر کوئی

مصیبت آتی ہے تو یکایک وہ مایوس ہونے لگتے ہیں۔ کیا یہ لوگ دیکھتے نہیں ہیں کہ اللہ ہی رزق کشادہ کرتا ہے جس کا چاہتا ہے اور تنگ کرتا ہے (جس کا چاہتا ہے)؟ یقیناً اُس میں بہت سی نشانیاں ہیں اُن لوگوں کے لیے جو ایمان لاتے ہیں۔ پس (اے مومن) رشتہ دار کو اس کا حق دے اور مسکین و مسافر کو (اُس کا حق)۔ یہ طریقہ بہتر ہے اُن لوگوں کے لیے جو اللہ کی خوشنودی چاہتے ہوں، اور وہی فلاح پانے والے ہیں۔ جو سود تم دیتے ہوتا کہ لوگوں کے اموال میں شامل ہو کر وہ بڑھ جائے، اللہ کے نزدیک وہ نہیں بڑھتا، اور جو زکوٰۃ تم اللہ کی خوشنودی حاصل کرنے کے ارادے سے دیتے ہو، اسی کے دینے والے درحقیقت اپنے مال بڑھاتے ہیں۔ اللہ ہی ہے جس نے تم کو پیدا کیا، پھر تمہیں رزق دیا، پھر وہ تمہیں موت دیتا ہے، پھر وہ تمہیں زندہ کرے گا۔ کیا تمہارے ٹھیرائے ہوئے شریکوں میں کوئی ایسا ہے جو ان میں سے کوئی کام بھی کرتا ہو؟ پاک ہے وہ اور بہت بالا و برتر ہے اُس شرک سے جو یہ لوگ کرتے ہیں؟

वह तुम्हें खुद तुम्हारी अपनी ही ज़ात से एक मिसाल देता है ।
क्या तुम्हारे उन गुलामों में से जो तुम्हारी मिलकियत में हैं कुछ गुलाम ऐसे भी हैं जो हमारे दिए हुए माल और दौलत में तुम्हारे

साथ बराबर के शरीक हों और तुम उनसे उस तरह डरते हो जिस तरह आपस में अपने हमसरो से डरते हो— इस तरह हम आयात खोलकर पेश करते हैं उन लोगों के लिए जो अक्ल से काम लेते हैं | मगर ये ज़ालिम बेसमझे-बूझे अपने तखय्युलात के पीछे चल पड़े हैं | अब कौन उस शख्स को रास्ता दिखा सकता है जिसे अल्लाह ने भटका दिया? ऐसे लोगों का तो कोई मददगार नहीं हो सकता | पस (ऐ नबी, और नबी के पैरोओ) यकसू होकर अपना रुख इस दीन की सम्त जमा दो, कायम हो जाओ उस फ़ितरत पर जिसपर अल्लाह ने इनसानों को पैदा किया है, अल्लाह की बनाई हुई साख्त बदली नहीं जा सकती, यही बिल्कुल रास्त और दुरुस्त दीन है, मगर अक्सर लोग जानते नहीं हैं | (कायम हो जाओ इस बात पर) अल्लाह की तरफ़ रुजूअ करते हुए, और डरो उससे, और नमाज़ कायम करो, और न हो जाओ उन मुशरिकीन में से जिन्होंने अपना-अपना दीन अलग बना लिया है और गरोहों में बट गए हैं, हर एक गरोह के पास जो कुछ है उसी में वह मगन है | लोगों का यह हाल है कि जब उन्हें कोई तकलीफ़ पहुँचती है तो अपने रब की तरफ़ रुजूअ करके उसे पुकारते हैं | फिर जब वह अपनी रहमत का ज़ाइका उन्हें चखा देता है तो यकायक उनमें से कुछ लोग शिर्क करने लगते हैं ताकि हमारे किए एहसान की नाशुक्री करें | अच्छा, मज़े कर लो, अनक़रीब तुम्हें मालूम हो जाएगा | क्या हमने कोई सनद और दलील इनपर

नाज़िल की है, जो शहादत देती हो उस शिर्क की सदाक़त पर जो ये कर रहे हैं | जब हम लोगों को रहमत का ज़ाइका चखाते हैं तो वे इसपर फूल जाते हैं | और जब उनके अपने किए करतूतों से उनपर कोई मुसीबत आती है तो यकायक वे मायूस होने लगते हैं | क्या ये लोग देखते नहीं हैं कि अल्लाह ही रिज्क कुशादा करता है जिसका चाहता है और तंग करता है (जिसका चाहता है)? यकीनन इसमें बहुत-सी निशानियाँ हैं उन लोगों के लिए जो ईमान लाते हैं | पस (ऐ मोमिन) रिश्तेदार को उसका हक़ दे और मिस्कीन व मुसाफ़िर को (उसका हक़) | यह तरीक़ा बेहतर है उन लोगों के लिए जो अल्लाह की खुशनूदी चाहते हों, और वही फ़लाह पानेवाले हैं | जो सूद देते हो ताकि लोगों के अमवाल में शामिल होकर वह बढ़ जाए, अल्लाह के नज़दीक वह नहीं बढ़ता, और जो ज़कात तुम अल्लाह की खुशनूदी हासिल करने के इरादे से देते हो, उसी के देनेवाले हकीक़त में अपने माल बढ़ाते हैं | अल्लाह ही है जिसने तुमको पैदा किया, फिर तुम्हें रिज्क दिया, फिर वह तुम्हें मौत देता है, फिर वह तुम्हें ज़िन्दा करेगा | क्या तुम्हारे ठहराए हुए शरीकों में कोई ऐसा है जो इनमें से कोई काम भी करता हो? पाक है वह और बहुत बाला व बरतर है उस शिर्क से जो ये लोग करते हैं |